

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/72/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818204787
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3818204787.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobkyne J. F., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/XX, M. U., zastúpenej T. J. Q., J., so sídlom U. XX, S., I. XX XXX XXX proti žalovanému Z. U., so sídlom B. XX, Q., I.: XX XXX XXX, zastúpenému P. & U., P., so sídlom F. X, Q., I. XX XXX XXX, o zaplatenie 25 576,20 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 29. mája 2020, č. k. 8C/29/2018-290 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti uplatnených úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 20 292,- eur od 26.10.2017 do zaplatenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 284,20 eur od 01.03.2018 do zaplatenia m e n í tak, že žalobu v tejto časti z a m i e t a .

Vo zvyšnej časti výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalobkyňa m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov konania zo súdom priznaných súm v celom rozsahu.

Štát m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 25 576,20 eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 20 292,-eur od 26.10.2017 do zaplatenia a 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 284,20 eur od 01.03.2018 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), súčasne rozhodol, že žalobkyňa má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.) a štát má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že dňa 08.04.2016 došlo medzi obcami B. a C. k dopravnej nehode zavinenej vodičom motorového vozidla V.: U ktoré bolo v čase vzniku nehody poistené pre prípad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného. Žalovaný poistnú udalosť zaregistroval pod číslom XXXX.XXXX/XXX-X. Žalobkyňa si postupne uplatňovala u žalovaného jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví, bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré žalovaný čiastočne uhradil. Žalobkyňa uplatnila u žalovaného nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle lekárskeho posudku L.. S. P. zo dňa 01.06.2017 listom zo dňa 26.06.2017, v ktorom boli jej zdravotné problémy obodované počtom bodov 1 260 so zvýšením na dvojnásobok, pričom položka č. 253 vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkých poraneniach hlavy je bodovaná počtom 1000 bodov a položka č. 252 postkomočný syndróm je ohodnotená počtom 260. Žalovaný tento nárok zaregistroval a listom zo dňa 11.07.2017

vyzval žalobkyňu na poskytnutie súčinnosti pre súdneho znalca, ktorého oslovil za účelom preverenia posudku L.. P., žalobkyňa znalcovi súčinnosť poskytla, dostavila sa na vyšetrenie. Žalovaný listom zo dňa 26.10.2017 žalobkyňi oznámil, že poskytne náhradu za SSU za položku č. 252 a v len rozsahu 162,5 bodov, čo pri hodnote jedného bodu 18,24 eur platnej pre rok 2017 predstavovalo sumu 2 964,- eur.

3. Na žiadosť žalobkyne súdna znalkyňa z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, L.. V. Y. vypracovala znalecký posudok č. X/XXXX zo dňa 15.01.2018, v ktorom uviedla, že CT hlavy žalobkyne zo dňa 08.04.2018 nevykázalo patologické zmeny nasvedčujúce pomliaždeniu mozgu, ale následne dňa 21.04.2016 a dňa 27.04.2017 bol pri CT hlavy žalobkyne nález zhoršený. Mala za to, že u žalobkyne sa jedná o postraumatický mozgový syndróm, pseudoneurastenická szmp. ťažšieho stupňa, pričom prítomná je únavnosť, pokles výkonu, iritabilita v striedaní s apatiou, výbavnosť pamäte je znížená, nepohotová, spomalená, hlavne čo sa týka novopamäti.. Vzhľadom na vek poškodenej, jej pracovné obmedzenie ako i zmenu a obmedzenie životného fungovania v dôsledku uvedenej psychopatológie navýšila bodové ohodnotenie o 50 % (počet bodov 1 275).

4. Zo žalovaným predloženého odborného vyjadrenia č. XX/XXXX spoločnosti N. - S. súd prvej inštancie zistil, že daná spoločnosť nesúhlasí so závermi znalkyne L.. Y., ktorá uviedla vo svojom posudku, že organický psychosyndróm je diagnózou podľa Medzinárodnej klasifikácie chorôb, 10. revízia. Podľa znaleckej organizácie pojem organický psychosyndróm, keďže nie je v MKCH-10, by sa nemal používať v znaleckých posudkoch. Znalecký posudok č. X/XXXX L.. Y. nepreukazuje príčinnú súvislosť medzi duševným stavom poškodenej (znížený intelekt do pásma subnormy, spomalené psychomotorické tempo, poruchy pamäti) a úrazom pri autohavárii. Uviedla, že nepoznáme stav intelektu a poznávacích funkcií poškodenej pred úrazom, je možné predpokladať, na základe vzdelania a sociálneho začlenenia poškodenej (žalobkyne), že mala znížený intelekt (subnormný intelekt) už pred úrazom. Aj keby akceptovala, že popis stavu poškodenej tak, ako je popísaný v znaleckom posudku č. X/XXXX, je správny, tak v tom prípade sa nejedná z psychiatrického hľadiska o stav „Vážny“ tak ako to pre odškodnenie vyžadujú položky č. 253, 254, 255 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, preto poškodenej nemá nárok na odškodnenie. Znalec spoločnosti N. zotrval na svojich zisteniach prezentovaných v znaleckom posudku č. XX/XXXX.

5. Súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie znaleckým ústavom K. R. ktorý jednoznačne potvrdil znalecký posudok L.. Y. s tým, že obidva predložené znalecké posudky potvrdzujú vážne poškodenie duševného zdravia žalobkyne. Znalecký ústav v posudku č. XXX/XXXX zdôraznil, dokonca opakovane na viacerých miestach v závere posudku, že uvedenú psychopatológiu objektívne opakovanú znaleckým posudkom vyšetrením poškodenej považuje za „Vážne poškodenie duševného zdravia“. Zo záverov tohto znaleckého posudku (č. XXX/XXXX) mal súd prvej inštancie preukázané, že príznaky postkomočného syndrómu sa prejavili u žalobkyne ihneď po úraze, pretrvávajú doteraz a stav je v súčasnosti stabilizovaný s drobnou odchýlkou. Duševnú poruchu u posudzovanej (žalobkyne) posúdil po ťažkom úraze hlavy ako „vážne duševné poruchy po ťažkých poraneniach hlavy“, čo sa prejavuje v každodennom živote žalobkyne ako znížená verbalizačná pohotovosť, dysartria (chybná výslovnosť správne utvorených slov), u žalobkyne je prítomná patická únavnosť, pokles výkonu, iritabilita sa strieda s apatiou, výbavnosť pamäte je znížená, nepohotová, spomalená je hlavne novopamäť. Znížená je aj vštepiťnosť, ktorá je menej kvalitná. V danom prípade podľa záverov znalcov nešlo u žalobkyne len o komóciu (otras mozgu), ale aj o kontúziu (pomliaždenie mozgu) a krvácanie pod tvrdú plenu mozgovú, čo bolo preukázané CT vyšetrením mozgu zo dňa 21.04.2016. Podľa predloženého CT hlavy sa v správe uvádza, že vpravo vysoko F je prítomný menší SDH /subdurálny hematómkrvácanie pod tvrdú plenu mozgovú/ v dĺžke 25 mm hrúbky do 5 mm. Vpravo frontobazálne /v prednej dolnej časti mozgu/ drobné hematokontúzne ložisko /zakrvácané ložisko pomliaždenia mozgovej hmoty/ veľkosti 5 mm. Aj predložené lekárske správy zo psychologických vyšetrení jasne v záveroch uvádzajú, že sa jedná o „posttraumatický mozgový syndróm“ resp. „iné organické poruchy zapríčinené dysfunkciou a poškodením mozgu“. Zo záverov odborného posudku o invalidite je zrejmé, že rozhodujúcim invalidizujúcim postihnutím žalobkyne sú „Choroby nervového systému, postihnutie mozgu, poruchy osobnosti, poruchy správania a poruchy intelektu vyvolané ochorením, poškodením alebo dysfunkciou mozgu, stredne ťažká forma“. Súd prvej inštancie mal aj na základe daných skutočností za to, že pokiaľ by Sociálna poisťovňa psychické poruchy žalobkyne nepovažovala za natoľko vážne, nebola by žalobkyňa z tohto z dôvodu uznaná za invalidnú.

6. Z výpovede L.. Y. na pojednávaní súd zistil, že u žalobkyne určená diagnóza je totožnou s diagnózou uvedenou v klasifikácii MKCH-10 pod F07.8 iné organické poruchy zapríčinené disfunkciou a poškodením mozgu. Pred nehodou mala žalobkyňa riadne ukončené základné vzdelanie, má ukončené 2x po jednom ročníku stredného odborného učilišťa, čiže nemožno predpokladať, že by jej intelekt bol znížený do pásma hraničného alebo do pásma defektu. Je dôležité uviesť, že pourazové poškodenie zhoršuje schopnosť vyjadrovania sa, čo sa označuje ako fatické poruchy, zhoršuje pamäť. U posudzovaného sa jedná o úbytok pamäťových schopností v porovnaní so stavom pred úrazom. Pokiaľ sa jedná o poranenia mozgu, tak je to ťažká porucha a jedná sa o vážnu poruchu mozgu v dôsledku úrazu. Momentálne znalkyňa považovala zdravotný stav žalobkyne za ustálený a uviedla, že je ťažko povedať, či zdravotný stav mohol byť ustálený pred dátumom 18.10.2016.

7. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal za to, že žalobkyňa uplatnené nároky riadne preukázala čo do dôvodu i výšky. Nárok žalobkyne bol preukázaný súkromným znaleckým posudkom L.. V. Y. č. X/XXXX zo dňa 15.01.2018, s ktorým sa v plnej miere stotožnil súdom určený znalecký ústav K. R. v posudku č. XXX/XXXX zo dňa 18.08.2019.

8. V konaní bolo sporným, či predmetný nárok je uplatnený na súde po uplynutí premlčacej lehoty. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania - vylúčením znalca L.. R. na pojednávaní dňa 28.02.2020 v spojitosti s jeho znaleckým posudkom označeným ako doplnok č. X znaleckého posudku z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria š. XXX/XXXX pod č. X/XXXX za preukázané, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne nedošlo pred dňom 18.10.2016. Znalec vo svojej výpovedi uviedol, že nie je možné klinicky potvrdiť dátum ustálenia dňa 18.10.2016, avšak je možné hovoriť o pravdepodobnosti blížiacej sa k istote. Podľa znaleckého posudku znalca a jeho výpovede od dátumu 18.10.2016 už nedošlo k výraznejšej zmene v duševnom stave žalobkyne, ale až v tento deň, kedy bola psychodiagnosticky vyšetrovaná, tak bolo možné bodovo ohodnotiť jej zdravotný stav. Súd prvej inštancie konštatoval, že vo vzťahu k ustáleniu zdravotného stavu poškodenej je potrebné rozlišovať konkrétny trvalý následok, pretože nie každý trvalý následok má rovnaký okamih ustálenia. Práve psychické poruchy po dopravnej nehode sú často prechodného rázu a s odstupom času sa zmiernia alebo vymiznú úplne, napríklad v dôsledku nasadenej liečby. To znamená, že až po uplynutí určitej doby, liečenia, kedy sa psychický stav poškodeného už zásadne nemení, možno hovoriť o jeho ustálení. Súd prvej inštancie mal za to, že dátum od kedy plynie premlčacia lehota je dátum 18.10.2016 a z uvedeného dôvodu bol nárok žalobkyne uplatnený v rámci zákonnej premlčacej lehoty včas.

9. Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalobkyňa mala v čase dopravnej nehody 45 rokov, čo je produktívny vek. V dôsledku utrpených zranení bola v lete 2018 uznaná za invalidnú s 50 % poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Trvalé následky spočívajú v závažných poruchách spôsobených pomliaždením mozgu a krvácaním pod tvrdú plenu mozgovú. V konaní bolo preukázané, že ťažké následky dopravnej nehody sa prejavujú najmä únavou a z toho vyplývajúcou nemožnosťou vykonávať (nielen) manuálnu prácu, ale aj bežné činnosti v domácnosti či činnosti v starostlivosti o deti. Únavový syndróm deklaruje aj posledná neurologická správa zo dňa 06.07.2018. Žalobkyňa sa nevie sústrediť, zabúda aj bežné slová a tieto nevie resp. nesprávne použije (fatická porucha), čo spôsobuje problémy aj v každodennej komunikácii. Trvalé bolesti hlavy a nedostatok spánku v spojení s ostatnými prejavmi vyvolávajú trvalú nervozitu a podráždenosť, čo negatívne pociťuje najmä jeho najbližšia rodina. Žalobkyňa pred nehodou plnohodnotne a aktívne prežívala svoj život so sociálnou funkciou ako partner v manželstve či ako matka. Najmladší syn mal v čase nehody 5 rokov. Úraz vážnym spôsobom zasiahol do všetkých sfér života žalobkyne. Vylúčením svedka V. F., partnera žalobkyne, mal súd za preukázané, že žalobkyňa sa nevyrovnala psychicky s trvalými následkami, ktoré znamenajú podstatné sťaženie žalobkyne v roli životnej partnerky i matky. Svedok uviedol, že žalobkyňa pri pohľade do zrkadla trpí depresiami, nakoľko má zjazvenú tvár a posunuté tvárové kosti. Taktiež možnosti pracovného i spoločenského uplatnenia sa úrazom veľmi vážne obmedzili, nakoľko bola preradená na jednoduchú prácu, ako sa vyjadrila žalobkyňa aj tá jej vyvoláva zdravotné obtiaže, pričom strihá nite a jedná sa o podstatne horšie platenú prácu akú mohla vykonávať pred úrazom. Pred úrazom pracovala, síce menej, ale v kvalifikovanej práci. V dôsledku úrazu musela byť preložená na inú menej zodpovednú a náročnú prácu, pretože po úraze došlo k podstatnému zníženiu intelektu, čo sa prejavilo v rodinnej aj pracovnej sfére a jej celý život sa od základov zmenil. V dôsledku úrazu došlo k poklesu výkonu, iritabilite, ktorá sa strieda s apatiou, tempo poškodenej je spomalené, čo súd prvej inštancie badal aj

na prejavoch žalobkyne počas výsluchu v tomto konaní, dopravná nehoda ďalej zanechala na žalobkyni následky ako poruchy pamäte a intelektu.

10. Čo sa týka bodového ohodnotenia následkov žalobkyne, súd prvej inštancie má za to, že znalkyňa L.. Y. na základe opakovaných psychologických vyšetrení a svojho psychiatrického vyšetrenia trvá na tom, že poruchy sú vyvolané úrazom a sú natoľko vážne, aby boli odškodnené v zmysle bodového hodnotenia uvedeného v jej znaleckom posudku č. X/XXXX. Znalecký posudok znaleckého ústavu K. R. č. XXX/XXXX jednoznačne a s riadnym odôvodnením sa v plnej miere pridržiava záverov znalkyne Y. a priznáva žalobkyni bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia čo do psychických porúch v celkovom počte bodov 1 275 bodov (vrátane navýšenia o 50 % v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.), a zároveň - odporúča súdu priznať mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 5 000,-eur.

11. Súd prvej inštancie sa stotožnil so závermi uvádzaných znaleckých posudkov, kedy hodnota jedného bodu sa v súlade s ust. § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia. V roku 2017 bola hodnota jedného bodu vo výške 18,24 eur, pričom výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor. Súd potom priznal žalobkyni náhradu za priznaných 1 275 bodov pozostávajúce z ohodnotenia za položku č. 253 za vážne duševné poruchy po ťažkých poraneniach hlavy vo výške 700 bodov, položky č. 252 za postkomočne - postontúznny syndróm vo výške 150 bodov spolu so zvýšením o 50 % v zmysle § 10 ods. 4 z. č. 437/2004 Z. z. a § 5 ods. 5 z. č. 437/2004 Z. z. (v zmysle ZP L.. Y. a znaleckého posudku č. XXX/XXXX zo dňa 18.08.2019) x 18,24 eur = 23 256,-eur mínus vyplatené plnenie žalovaného za 162,5 bodov x 18,24 eur = 2 964,-eur. Žalovaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je dôvodnou vo výške 20 292,- eur.

12. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že popísané negatívne dopady trvalých následkov z dopravnej nehody na život žalobkyne sú tak nepriaznivého charakteru, že súd základné hodnotenie SSU odôvodňuje mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 z. č. 437/2004 Z. z. o sumu 5 000,-eur, čo odporúča aj kontrolný znalecký posudok. Súd prvej inštancie konštatoval, že priznanie invalidity je jedným z dôvodov na zvýšenie daného nároku, čo žalobkyňa preukázala súdu priloženým rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 08.11.2018. Suma navýšenia predstavuje približne len hodnotu 20 % z bodového ohodnotenia v zmysle znaleckého posudku L.. Y.. Súd prvej inštancie z týchto dôvodov nároku ako dôvodnému v danej časti vyhovel, keď prihliadol i ku skutočnosti, že žalobkyňa v dôsledku úrazu nedokáže dosahovať príjem ako pred nehodou, jej psychický a zdravotný stav ovplyvňuje nielen pracovné zaradenie, ale okrem iného aj sťažuje jej aj rodinný život, trpí depresiami, bolesťami hlavy, únavovým syndrómom a stratou pamäti spolu s ďalšími už popísanými následkami.

13. Čo sa týka nákladov uplatnených za znalecký posudok L.. Y. vo výške 284,20 eur, mal súd prvej inštancie za to, že sú v celom rozsahu uplatnené dôvodne, nakoľko tieto výdavky vznikli v dôsledku neodôvodneného krátenia posudku L.. P. zo strany žalovaného a žalobkyňou boli uplatnené titulom náhrady skutočnej vecnej škody v zmysle § 442 ods. 1 OZ. Tieto náklady možno považovať za príslušenstvo pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky, nakoľko vzhľadom na uplatňovanie predmetného nároku žalobkyňa musela osloviť odborníka - L.. Y. za účelom vyhotovenia bodového ohodnotenia ako aj potvrdenia príčinnej súvislosti medzi úrazom a jeho následkom, preto súd prvej inštancie žalobe aj s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3M Obdo 2/2010 v danej časti vyhovel.

14. O úroku z omeškania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 517 ods. 1 a 2 OZ a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., kedy súd priznal žalobkyni nárok na zákonný úrok z omeškania vo výške 5% zo sumy 20 292,- eur odo dňa oznámenia žalovaného o poistnom plnení, že neuhradí zvyšnú časť náhrady, t. j. od 26.10.2017 a zo sumy nákladov za znalecký posudok odo dňa po uplynutí lehoty na zaplatenie nákladov za znalecký posudok L.. Y. uvedený vo výzve zo dňa 05.02.2018, t. j. od 01.03.2018 do zaplatenia.

15. Čo sa týka návrhu žalovaného na vykonanie dôkazu konfrontáciou znalcov L.. I. R. a znalca L.. R. súd prvej inštancie mal za to, že súdom určený znalec v znaleckom posudku č. XXX/XXXX

zo dňa 18.08.2019 sa dostatočným spôsobom vyrovnal nielen s tvrdeniami L.. Y., ale aj s námietkami znaleckej organizácie N. P., takisto svoje závery ustálil aj počas výsluchu na pojednávaní, na ktorých zotrval a súdu bližšie ozrejmil, a preto z dôvodu nehospodárnosti a neúčelnosti, vzhľadom na jednotné závery znalcov L.. Y. a L.. R., po vysporiadaní sa s námietkami znalca L.. R. predmetný dôkaz nevykonal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1, § 444, § 449, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., § 5 ods. 5, § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001, o trovách konania a trovách konania štátu rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

16. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná mu náhradu trov konania v celom rozsahu. Uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d), e), f), h) CSP. Vytýkal súdu prvej inštancie, že posudzoval výlučne nárok žalobkyne v zmysle znaleckého posudku č. X/H. vypracovaného L.. V. Y. a záverov znaleckého posudku č. XXX/XXXX v znení doplnku č. X/XXXX vypracovaného znaleckou organizáciou K. R., pričom boli predložené aj dôkazné prostriedky, ktoré popierajú závery týchto znaleckých posudkov, ktoré súd prvej inštancie neakceptoval. Poukázal na znalecký posudok č. XX/XXXX vypracovaný spoločnosťou N. - S. ktorý vylúčil správnosť znaleckého posudku L.. Y., ktorá vo svojom posudku udala diagnózu organický psychosyndróm, ktorý nie je diagnózou podľa Medzinárodnej klasifikácie chorôb, 10. revízia a nemal by sa v znaleckých posudkoch používať, jej posudok nepreukazuje príčinnú súvislosť medzi duševným stavom poškodenej (znížený intelekt do pásma subnormy, spomalené psychomotorické tempo, poruchy pamäti) a úrazom po autohavárii. Ak by akceptovali popis stavu poškodenej, nejedná sa z psychiatrického hľadiska o stav „vážny“ tak, ako to pre odškodnenie vyžadujú položky č. 253, 254, 255 zákona č. 437/2004 Z. z.. Z odborného vyjadrenia spoločnosti N. zo dňa 12.10.2019 vyplýva, že ani závery znaleckého posudku K., P. nekorešponujú so zisteniami tejto znaleckej organizácie, keď tieto sa vo svojich zisteniach zhodujú, rozdielne sú iba vo svojom závere, keď je zrejmé, že ľahkú kognitívnu poruchu (ľahké zníženie intelektových funkcií) nie je možné zaradiť medzi vážne duševné poruchy podľa položky č. 253. Znalecká organizácia K. zadefinovala diagnózu podľa položky č. 253 iba na základe subjektívnych pocitov žalobkyne, nie na základe reálneho poškodenia zdravia (to označila za ľahké zníženie intelektových funkcií - str. XX znaleckého posudku K., P.). Spornou otázkou zostalo, prečo znalci na základe obdobných diagnóz zaujali rozdielne závery o priznaní nároku náhrady škody na zdraví podľa položky č. 253, preto navrhol ďalšie dokazovanie o výsluch znalca L.. I. R., U., znalca organizácie N. a konfrontáciu so znalcom znaleckej organizácie K., P., L.. P. R., ktorá mala zabezpečiť objektivnosť pri hodnotení jednotlivých záverov znalcov. Súd procesný návrh žalovaného neakceptoval, na pojednávaní vypočul iba znalca L.. P. R. samostatne, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP. Znalec L.. R. na pojednávaní dňa 28.02.2020 potvrdil, že bodové hodnotenie podľa položky č. 253 priznal na základe subjektívnych pocitov žalobkyne. Ďalej dôvodil, že podľa položiek SSU sa bodujú iba objektívne diagnózy, nie subjektívne pocity poškodeného. Považoval za neakceptovateľné, aby súd v predmetnej veci postupoval tak, že svoje rozhodnutie založí iba na zdanlivej numerickej prevahe znaleckých zistení v prospech žalobkyne. Poukázal na kritériá hodnotenia znaleckých posudkov a mal za to, že žalobkyňa dôkazné bremeno v konaní neunesla a nepreukázala svoj nárok na náhradu škody za SSU podľa položky č. 253, a preto mala byť žaloba zamietnutá. Nesúhlasil s tvrdením súdu, že námietka premlčania bola vznesená nedôvodne, nakoľko z vykonaného dokazovania nevyplýva, že k ustáleniu zdravotného stavu nemohlo dôjsť pred 18.10.2016, naopak, z doplnenia č. X/XXX0 k znaleckému posudku č. XXX/XXXX vypracovanému znaleckou organizáciou K.. vyplýva, že od psychologického vyšetrenia dňa 18.10.2016 nedošlo v duševnom stave poškodenej ku žiadnym forenzným relevantným zmenám a resp. ešte pred týmto dátumom bol duševný stav poškodenej ustálený. Pokiaľ znalec uvádza, že k ustáleniu zdravotného stavu došlo pred 18.10.2016, je s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou zrejmé, že uplatnený nárok na náhradu SSU bol v čase podania žaloby premlčaný (§ 106 ods. 1 OZ). Ak žalobkyňa nepredložila iný dôkazný prostriedok, ktorý by vylúčil možnosť ustálenia jej zdravotného stavu pred dátumom 11.10.2018, je nevyhnutné považovať jej nárok za premlčaný a žaloba mala byť z dôvodu premlčania zamietnutá, čím je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP. Za nesprávny považoval i záver súdu, že žalobkyňi patrí nárok na zaplatenie sumy 284,20 eur ako náhrada za vypracovanie znaleckého posudku L.. Y., nakoľko nejde o nárok krytý povinným zmluvným poistením, nakoľko náklady za vypracovanie znaleckého posudku nemožno subsumovať pod žiaden z nárokov podľa § 4 ods. 2 ZoPZP, a preto súd priznal žalobkyňi nárok nad rámec poistného krytia. Poukázal na znenie ust. § 11 ods. 6 písm. a), b) ods. 7, 8, zákona o povinnom zmluvnom poistení

a vytýkal súdu prvej inštancie, že žalobkyni priznal i nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % zo sumy 20 292,- eur od 26.10.2017 do zaplataenia a zo sumy 284,20 eur od 01.03.2018 do zaplataenia. Poukázal na skutočnosť, že v trojmesačnej lehote od oznámenia všetkých skutočností nevyhnutných na likvidáciu poisťnej udalosti splnil listom zo dňa 26.10.2017 podmienku, ktorá v zmysle § 11 ods. 8 zákona o povinnom zmluvnom poistení vylučuje nárok na priznanie úrokov z omeškania, keď žalobkyňa nárok uplatnila dňa 03.07.2017, listom zo dňa 11.07.2017 bola vyzvaná na poskytnutie súčinnosti za účelom vypracovania znaleckého posudku, dňa 24.10.2017 bol znalecký posudok č. XX/XXXX, na základe ktorého poskytol žalobkyni poisťné plnenie za položku č. 252, vypracovaný, od tejto doby mu začala plynúť trojmesačná lehota a dňa 26.10.2017 si splnil svoju oznamovaciu povinnosť podľa § 11 ods. 6 zákona o povinnom zmluvnom poistení, a preto žalobkyni úroky z omeškania nepatria. Poukázal na rozhodnutia v danej veci inými súdmi. Vytýkal súdu jeho absenciu riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozsudku, ktoré majú za následok jeho nepreskúmateľnosť.

17. Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasila s tvrdením žalovaného, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. S námietkou žalovaného, že L.. Y. vo svojom znaleckom posudku použila diagnózu, ktorá nie je diagnózou podľa MKCH-10, sa vysporiadala znalecká organizácia K., P. vo svojom znaleckom posudku č. XXX/XXXX, keď uviedla, že záver „organický psychosyndróm“ uvedený v znaleckom posudku L.. V. Y. č. XX/XXXX nie je na zozname MKCH-10, znalci ho obvykle nepoužívajú, nemožno ale povedať, že jeho použitie v daných súvislostiach je neprípustné, nakoľko všetci vedia, o čo ide. Ide iba o iný spôsob pomenovania rovnakej psychickej poruchy. Príčinná súvislosť medzi duševným stavom poškodenej a úrazom po predmetnej dopravnej nehode bola opakovane a jednoznačne preukázaná jednak znaleckým posudkom a výpoveďou znalkyne L.. Y., znaleckým posudkom K., P. a výsluchom znalca L.. R. dňa 28.02.2020, ktorý uviedol, že ťažké poškodenie psychiky je tak evidentné z celej životnej histórie posudzovanej, že môže to ešte zhrnúť do utrpeného úrazu, získala základné vzdelanie v normálnej nie osobitnej škole, pracovala, sociálne fungovala, starala sa o rodinu, mala svoj životný štýl a nič z toho pred utrpeným úrazom nesvedčilo pre to, že by bola kognitívne, čo sa týka intelektu, pamäti, pozornosti a posudkov, deficitná, a preto je súvislosť medzi uvedenými faktami a utrpeným úrazom tak evidentná, že ju nemožno prehliadnúť. Vyjadrenia a námietky žalovaného v tomto smere pôsobia diskriminujúco, keďže naráža na jej etnický pôvod a nie sú objektívne a odborne podložené. Pokiaľ žalovaný namieta, že v znaleckých posudkoch K., P. a znaleckej organizácie N. mali znalci dospieť k rovnakým záverom, avšak nie k rovnakému bodovému hodnoteniu, poukázala na skutočnosť, že znalecká organizácia K.. nezhodnotila jej zdravotný stav len na základe jej subjektívneho prežívania, ale na základe riadneho objektívneho vyšetrenia jej zdravotnej dokumentácie, poukázala na záver znalca L.. R., ktorý uviedol, že uvedenú psychopatológiu objektívne zopakovaným znaleckým vyšetrením poškodenej považuje za vážne poškodenie duševného zdravia, na ktorých záveroch trval i pri svojom výsluchu dňa 28.02.2020. Pokiaľ súd nevykonal konfrontáciu znalcov L.. R. a L.. R., uviedla, že súd nemá povinnosť vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranami sporu, keď túto konfrontáciu vyhodnotil ako nadbytočnú a nehospodárnu. V konaní boli predložené dva znalecké posudky a uskutočnené dva výsluchy svedkov, ktorí jasne a vzájomne súladne preukazovali jej zdravotný stav aj s hodnotením SSU, ktorí sa vyjadrili k námietkam žalovaným produkovaným najmä v znaleckých úkonoch a nepostrádali vzájomnú logiku a nekonzistentnosť. Pokiaľ ide o námietku premlčania, uviedla, že zodpovedanie otázky ustálenia jej zdravotného stavu je otázkou odbornou, nie právnou a bol ňou poverený súdom ustanovený znalec L.. R., ktorý v znaleckom posudku uviedol, že po dni 18.10.2016 už nedošlo k žiadnym forenzne relevantným zmenám, ktorý záver potvrdil i pri svojom výsluchu. K ustáleniu jej zdravotného stavu uviedol, že si to netrúfa presne stanoviť a nevie vylúčiť, že dňa 10.10.2016 jej zdravotný stav nebol ustálený, nedokázal stanoviť presný deň ustálenia jej psychického stavu, čo nemožno vykladať tak, že k ustáleniu jej zdravotného stavu došlo pred 11.10.2016. Znalec však uviedol, že až dňa 18.10.2016, kedy bola psychodiagnosticky vyšetrená, bolo možné bodovo ohodnotiť jej zdravotný stav a od tejto doby nedošlo k výraznejšej zmene v jej duševnom stave. O existencii svojho zdravotného stavu sa logicky a preukázateľne mohla dozvedieť najskôr v deň jej prvého psychologického vyšetrenia dňa 18.10.2016, kedy jej boli po prvýkrát stanovené psychiatrické diagnózy. Tento deň nadobudla objektívnu vedomosť o existencii svojich diagnóz, čiže začiatok premlčania v zmysle § 106 Obč. zákonníka viaže plynutie premlčania na subjektívnu vedomosť poškodenej o existencii škody a nie na objektívne medicínsky zistiteľný najskorší moment vzniku škody, preto je potrebné pristupovať k okamihu ustálenia jej zdravotného stavu tak, že toto zistenie nemôže byť jedinou a výlučnou okolnosťou zakladajúcou začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby. Poukázala na nález

Ústavného súdu ČR IV. ÚS 774/18, z ktorého vyplýva, že nemožno spravodlivo žiadať od pacienta, aby ešte v priebehu neukončenej liečby priebežne vyhodnocoval, či jeho zdravotný stav je ustálený, ani aby si ako laik vyhodnotil svoj psychický stav ešte predtým, ako vôbec absolvuje psychologické vyšetrenie. Pokiaľ ide o náklady, ktoré jej vznikli v dôsledku tejto dopravnej nehody a následne v dôsledku neoprávneného krátenia posudku L.. P. zo strany žalovaného, uviedla, že si náklady na znalecký posudok uplatnila titulom náhrady skutočnej vecnej škody, ktoré je možné subsumovať aj pod príslušenstvo pohľadávky v zmysle ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 22/2020, v ktorom sa udáva, že pokiaľ ide o ďalšie prípadné úkony pred začatím konania, vrátane znaleckého posudku podstatného pre určenie rozsahu uplatneného nároku, je tieto možné v konaní úspešne uplatniť ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa citovaného zákonného ustanovenia. Nesúhlasila s názorom žalovaného, týkajúce sa úroku z omeškania z dôvodu, že si splnil svoju povinnosť podľa § 11 zák. č. 381/2001 Z.z., nakoľko nešetril danú poisťnú udalosť bez zbytočného odkladu. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie považovala za vyčerpávajúce, presvedčivé a logické, keď súd sa vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré počas konania vyšli najavo.

18. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne uviedol, že zotráva na svojej argumentácii, ktorú prezentoval v odvolaní. Opätovne poukázal na znalecký posudok č. XX/XXXX a znalecký úkon č. XX/XXXX vypracované spoločnosťou N., ktoré vylučujú záver o existencii dôvodov pre bodové hodnotenie žalobkyne podľa položky č. 253, pričom zistenia znaleckej organizácie K. P. sa s týmito posudkami zhodujú v diagnózach, rozdiel je iba v ich následnom bodovom hodnotení a otázka, prečo znalci na základe obdobných diagnóz zaujali rozdielne závery o priznaní nároku náhrady škody na zdraví podľa položky č. 253, je sporná. Preto navrhoval konfrontáciu znalca L.. R. a L.. R., ktoré súd nevykonával. Mal za to, že bodové hodnotenie podľa položky č. 253 znalec L.. R. priznal iba na základe subjektívnych pocitov žalobkyne, pričom podľa položiek SSÚ sa bodujú iba objektívne diagnózy, nie subjektívne pocity. Poukázal na znalecký posudok K. P. č. XXX/XXXX a jeho dodatok č. X/XXXX, ktoré potvrdili, že už pred dátumom 18.10.2016 došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne, a preto je jej nárok premlčaný, nakoľko žalobu podala na súd až dňa 11.10.2018. V súvislosti s priznaným úrokom z omeškania poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 212/2017 a sp. zn. 3Cdo 145/2017 a trval na tom, že žalobkyni nárok na úrok z omeškania nevznikol.

19. Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedla, že v prípade znaleckých posudkov L.. Y. a L.. R. bolo jasne uvedené, že pomenovanie diagnózy tak, ako to uviedla L.. Y., je prípustné, nakoľko bol posúdený jej celkový zdravotný stav, z ktorého je možné odvodiť a potvrdiť diagnózu, ktorá je uvedená v MKCH - 10 a teda, že ide o diagnózu F07.8 - iné organické poruchy zapríčinené disfunkciou a poškodením mozgu. V posudku L.. Y. ide len o formálne iné označenie tej istej diagnózy, z ktorej nemôže vyplývať nesprávnosť jej záverov. Jej nárok bol riadne a bezpečne preukázaný dvomi znaleckými posudkami, vrátane výsluchu oboch znalcov. Zdôraznila, že súd nie je povinný donekonečna vykonávať znalecké dokazovanie, resp. výsluchy znalcov len z dôvodu, že žalovaný nesúhlasí so závermi znalca ustanoveného súdom a predtým totožnými závermi súkromného znaleckého posudku, ktorý predložila v konaní. Ďalej uviedla, že Občiansky zákonník v § 106 viaže počiatok plynutia premlčania na subjektívnu vedomosť poškodeného o existencii škody, nie na objektívne medicínsky zistiteľný najskorší moment vzniku. Hodnotenie jej zdravotného stavu bolo možné vykonať až po prvom psychodiagnostickom vyšetrení tak, ako uviedol L.. R., ktorý zdôraznil, že psychické problémy mohla mať už pred prvým psychodiagnostickým vyšetrením, avšak tieto závery neboli objektívne preukázané, išlo len o hypotézu znalca. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 152/2010, z ktorého jasne vyplýva, že 2-ročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa odvíja odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, pričom zdravotný stav sa ustáli až po skončení liečby a zistení či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo, kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii objektívne vykonať jeho ohodnotenie. Na psychologické vyšetrenie bola L.. Y. odoslaná dňa 07.10.2016, v ktorý deň sa i na vyšetrenie objednala, termín jej bol stanovený na 18.10.2016 a nie je možné, aby bol jej nárok premlčaný, nakoľko až dňa 18.10.2016 boli prvýkrát lekárom zistené psychické trvalé následky a až vtedy mohla začať jej liečba, a bolo možné vykonať i bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Z tohto dôvodu je námietka premlčania nedôvodná. V ostatnom zotráva na svojich doterajších prednesoch.

20. Ďalšie písomné vyjadrenia k veci podané neboli.

21. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP v rozsahu podaného odvolania a jeho dôvodov, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je len čiastočne dôvodné, a preto je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti uplatnených úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 20 292,- eur od 26.10.2017 do zaplatenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 284,20 eur od 01.03.2018 do zaplatenia zmeniť podľa § 388 CSP a žalobu v tejto časti zamietnuť a vo zvyšku výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

22. Preskúmaním veci vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 25.576,20 eur (potvrdená časť výroku výrok I.), odvolací súd uvádza, že podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli odvolateľom v odvolaní vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie vrátane znaleckého dokazovania znaleckým ústavom a výsluchom znalcov, vykonané dôkazy správne vyhodnotil, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti, uviedol, z akých dôvodov a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané a ktoré nie. Uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a vec posúdil v súlade s hmotným právom, ktoré správne vyložil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám ust. § 220 CSP a nemožno ho považovať za nepreskúmateľné, ako namieťa žalovaný. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v potvrdzujúcej časti výroku I dodáva nasledovné:

23. Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (§ 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z.).

24. Pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.).

25. Lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok (§ 7 ods. 1 veta prvá zákona č. 437/2004 Z. z.). O vydanie lekárskeho posudku (ods. 1) môže požiadať poškodený. Ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v ods. 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu (§ 3 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z.).

26. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyně dňa 01.06.2017 vypracovala L. S. P. U.. Žalovaný so závermi tohto lekárskeho posudku nesúhlasil, preto zadal vypracovanie znaleckého posudku na stanovenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyně N. - S., zapísanej v zozname znalcov MSSR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (ďalej len N.), ktorá vypracovala z dňa 24.10.2017 znalecký posudok č. XX/XXXX, na základe ktorého nárok uplatnený žalobkyňou čiastočne neuznal (položka 252 - 162,5 bodu, položka 253 - 0 bodov z dôvodu, že ide o ľahkú kognitívnu poruchu, ktorú nie je možné považovať za „vážnu“). Žalobkyňa nesúhlasila so stanoviskom žalovaného a zadala vypracovanie znaleckého posudku vo veci vyšetrenia jej duševného stavu pre posúdenie v zmysle zákona č. 437/2004 o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia L. V. Y., znalkyni z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorá vypracovala dňa 15.01.2018 znalecký posudok č. X/XXXX, v ktorom položku 252 ohodnotila - 150 bodov, položku 253 (vážne duševné poruchy po ťažkých poraneniach hlavy) - 700 bodov s navýšením o 50 %, t.j. celkom 1275 bodov. Žalovaný s týmto znaleckým posudkom nesúhlasil na základe znaleckého úkonu č. XX/XXXX zo dňa 02.04.2018 vypracovaného N., ktorá zotrvala na závere, že v prípade žalobkyně sa nejedná z psychiatrického hľadiska o stav „vážny“, preto nie je možné bodové hodnotenie podľa položky 253 .

27. Súd prvej inštancie po oboznámení sa predloženými listinnými dôkazmi vrátane predložených znaleckých posudkov a výsluchu znalkyne L. V. Y., ktorá na záveroch svojho znaleckého

dokazovania zotrvala, nariadil na návrh žalovaného znalecké dokazovanie znaleckým ústavom - K. R. zapísaným v zozname vedeným MS SR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, (ďalej len K.), ktorý vypracoval dňa 18.08.2019 znalecký posudok č. XXX/XXXX, v ktorom verifikoval závery znalkyne L.. V. Y. v znaleckom posudku č. X/XXXX a závery N. v znaleckom posudku č. XX/XXXX a znaleckom úkone č. XX/XXXX a stotožnil sa so závermi L.. Y. a jej bodovým ohodnotením (viď č. I. 167-172 spisu), na svojich záveroch zotrval pri svojom výsluchu znalec L.. P. R., ktorý znalecký posudok vypracoval. Žalovaný navrhoval konfrontáciu znalca, ktorý za N. vypracoval znalecký posudok a znalca, ktorý za K. vypracoval znalecký posudok. Súd prvej inštancie konfrontáciu znalcov nevykonával z dôvodu, že súdom ustanovený znalecký ústav sa dostatočne vyrovnal nielen s tvrdeniami znalkyne L.. Y., ale aj s námietkami N., na ktorých záveroch zotrval i pri svojom výsluchu na pojednávaní, a preto konfrontáciu znalcov nepovažoval za účelnú, prihliadol i na zásadu hospodárnosti sporového konania.

28. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP spočíva v tej skutočnosti, že ak strana sporu navrhla vykonanie dôkazu, ktorý bol spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej a súd ho nevykonával, vzniká nedostatok v skutkových zisteniach, ktorý treba odstrániť.

29. Podľa § 207 ods. 1 CSP, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitost' posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok.

30. Podľa § 208 ods. 1, 2, 3, znalecký posudok sa vyhotovuje písomne, ak súd nerozhodne inak. Písomný znalecký posudok súd doručí stranám, v odôvodnených prípadoch ich len upovedomí o predložení znaleckého posudku znalcom. Ak je to účelné, môže súd znalca vyslychnúť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku.

31. Podľa § 204 CSP, dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah, to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

32. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobkyňa v spore predložila lekárske posudky o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 01.06.2017 vypracovaný L.. S. P., U.. a znalecký posudok č. X/XXXX vo veci vyšetrenia jej duševného stavu pre posúdenie v zmysle zákona č. 437/2004 o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia zo dňa 15.01.2018 vypracovaný L.. V. Y., znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a žalovaný predložil znalecký posudok č. XX/XXXX na stanovenie sťaženia spoločenského uplatnenia zo dňa 24.10.2017 a znalecký úkon č. XX/XXXX zo dňa 02.04.2018 vypracované N. - S. zapísanej v zozname znalcov MS SR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktoré bolo potrebné považovať za dôkazy vykonané listinou, z ktorých vyplývali sporné závery, ktoré neboli odstránené ani po výsluchu znalkyne L.. Y., nariadil súd prvej inštancie znalecké dokazovanie v zmysle ust. § 207 a nasl. CSP znaleckým ústavom - K. zapísaným v zozname vedeným MS SR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, ktorý vypracoval dňa 18.08.2019 znalecký posudok č. XXX/XXXX s dodatkom č. 1 k znaleckému posudku č. XXX/XXXX pod č. X/XXXX zo dňa 12.01.2020, následne znalca L.. R., ktorý znalecký posudok vypracoval, vypočul.

33. Pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v Čl. 15 Základných princípov ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok a Civilný mimosporový poriadok. Významným kritériom je, že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, preto súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý jednotlivito a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

34. Aj znalecký posudok ako listinný dôkaz musí súd hodnotiť voľne v súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi a z hľadiska jeho vnútornej logiky, domáhať sa vysvetlenia ďalšími otázkami určenými znalcom a v prípade pochybností nariadiť sám znalecké dokazovanie iným znalcom. Súd nemôže hodnotiť

správnosť odborných záverov vyjadrených znalcom, môže však výsledky znaleckého dokazovania hodnotiť voľne, t. j. vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov.

35. Vzhľadom ku skutočnosti, že zo strany žalovaného boli vznesené námietky k záverom znaleckého posudku CDZ, súd prvej inštancie vyžiadal doplnenie znaleckého posudku (doplnenie č. I znaleckého posudku č. XXX/XXXX pod č. X/XXXX), nariadil výsluch znalca L.. P. R. o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, ktoré boli namietané. Takýto procesný postup je nesporne účelný a dáva odpovede na námietky vznesené stranami sporu, ktorým je k sporným otázkam súdom umožnené kladenia otázok za účelom odstránenia nejasných, resp. nepresvedčivých záverov znalca v posudku. Súd bez vykonania ďalšieho znaleckého dokazovania alebo iného zrejmeho dôkazu sám nemôže robiť odborné závery.

36. Odvolací súd zdôrazňuje, že zo znenia ust. § 365 ods. I písm e) CSP vyplýva, že citovaný dôvod na odvolanie nie je daný v prípade každého opomenutia vykonania navrhnutých dôkazov, ale len v prípade, pokiaľ súd prvej inštancie nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, teda dôkazy, ktoré by mohli byť spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej.

37. Odvolací súd dôvody pre žalovaným navrhovanú konfrontáciu znalcov v priebehu prvoinštančného konania ako i v odvolacom konaní, prípadne nariadenia ďalšieho kontrolného znaleckého dokazovania v danej veci, rovnako ako súd prvej inštancie, nezistil. V konaní bol predložený nielen lekársky posudok, ale i dva znalecké posudky súdnych znalcov (ako i doplnok znaleckého posudku), pričom na návrh žalovaného (viď č. I. 135) bolo súdom nariadené znalecké dokazovanie znaleckým ústavom na verifikáciu predchádzajúcich znaleckých posudkov a následne bol znalec, ktorý za znalecký ústav posudok vypracoval, súdom vypočutý a odpovedal na otázky súdu i strán sporu. Súd prvej inštancie následne zo záverov znaleckého ústavu vychádzal. Odvolací súd zdôrazňuje, že dôvodom na nariadenie navrhovanej konfrontácie znalcov, prípadne ďalšieho kontrolného znaleckého dokazovania nemôže byť len subjektívny názor strany sporu o nesprávnosti výsledku znaleckého dokazovania bez uvedenia právne významných dôvodov tvrdenej nesprávnosti.

38. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že vykonávanie ďalšieho dokazovania navrhovaného žalovaným v danej veci, v ktorej bolo vykonané rozsiahle znalecké dokazovanie, je nadbytočné a neúčelné, a preto i odvolací dôvod podľa § 365 ods. I písm. e) CSP uplatnený žalovaným nepovažoval za daný.

39. Spornou otázkou medzi stranami sporu zostalo, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania nároku žalobkyne žalovaným, či počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 106 ods. I Občianskeho zákonníka dopadá na deň, v ktorý bola vyhotovená lekárska správa klinického psychológa U.. R. zo dňa 18.10.2016, v ktorej je po prvýkrát konštatovaný záver - diagnóza žalobkyne - F07.2 postraumatický mozgový syndróm, F48.0 pseudoneurastenická sympt. ťažšieho stupňa, F07.8 iné organické poruchy zapríčinené disfunkciou a poškodením mozgu alebo k ustáleniu zdravotného stavu došlo už pred týmto dátumom a nárok žalobkyne je premlčaný.

40. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

41. Pre právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba, počiatok ktorej sa viaže k vedomosti účastníka o vzniku škody a zodpovednej osobe. Správne žalobkyňa poukazovala na pojem „dozvie sa o škode“, ktorý vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale i to, že mu vznikla ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú je možné objektívne vyjadriť (vyčísliť) v peniazoch, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť na súde. O škode, spočívajúcej v sťaženi spoločenského uplatnenia, sa poškodený dozvie v dobe, keď je možné objektívne uviesť bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, lebo až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých môže škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil, je závislé na vyjadrení lekára.

42. Či a aké zmeny v zdravotnom stave poškodeného nastali, ktoré by boli dôvodom pre uplatnenie sťaženia spoločenského uplatnenia, je možné zistiť, ak je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, teda v dobe, kedy je možné vykonať jeho posúdenie.

43. V prípade nároku na odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie o škode v čase, kedy sa jeho zdravotný stav ustálil a bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Akonáhle je zdravotný stav poškodeného ustálený, možno ohodnotiť bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia; týmto okamihom je teda bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia zistená bez ohľadu na to, kedy je vyhotovený posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia; posudok je len podkladom pre záver o vytrpenej bolesti a sťažení spoločenského uplatnenia (Rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/661/2015).

44. O škode sa poškodený dozvie vtedy, keď možno objektívne vykonať bodové hodnotenie ním vytrpenej bolesti a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, lebo až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno zistiť škodu a jej rozsah. Náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku podaného v zmysle § 7 a 8 zákona č. 437/2004 Z. z., pričom sadzby bodového hodnotenia sú ustanovené v prílohách tohto zákona. Pre účely odškodnenia úrazu možno zdravotný stav poškodeného posúdiť až po skončení jeho kontinuálne prebiehajúcej liečby a odstraňovaní následkov jeho zdravotného poškodenia (Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/66/2018).

45. V danej veci znalec (L.. R.) pri svojom výsluchu uviedol, že dátum 18.10.2016 je dátum, o ktorom možno hovoriť s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou, že od tejto doby nedošlo k zmene zdravotného stavu žalobkyne (znalec žalobkyňu vyšetril dňa 12.08.2019). Na otázku ustálenia zdravotného stavu žalobkyne pred dátumom 18.10.2016 nie je možné dať odpoveď, nakoľko až v uvedený deň bola žalobkyňa prvýkrát psychodiagnosticky vyšetrená.

46. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zastáva názor, že skutkové okolnosti zistené súdom prvej inštancie umožňujú prijať jednoznačný záver, že zdravotný stav poškodenej (žalobkyne) bol ustálený ku dňu 18.10.2016, kedy sa žalobkyňa prvýkrát dozvedela o svojich psychiatrických diagnózach. Za správny je preto potrebné považovať názor žalobkyne, že §106 Občianskeho zákonníka viaže počiatok premičania na subjektívnu vedomosť poškodeného o existencii škody a nie na medicínsky zistiteľný najskorší moment vzniku škody. Významné je tiež to, že žalobkyňa bola na prvé psychiatrické vyšetrenie odoslaná všeobecnou lekárkou dňa 07.10.2016, v ktorý deň sa na vyšetrenie objednala a 18.10.2016 ho i absolvovala. Ak žalobkyňa svoj nárok proti žalovanému na súde uplatnila dňa 11.10.2018, v dvojročnej subjektívnej premičacej dobe, nebol jej nárok premičaný. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený už pred dátumom 11.10.2016, a preto je jej nárok premičaný, svoje tvrdenie súdu nepreukázal, neuniesol tak dôkazné bremeno a nedôvodne namietal premičanie nároku žalobkyne (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

47. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia aj za položku č. 253 v celkovom počte bodov 1 275 (vrátane navýšenia o 50 % v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.) vo výške 20 292,- eur a mimoriadne zvýšenie v zmysle §5 ods. 5 zák.č. 437/2004 Z.z. vo výške 5 000,- eur, spolu vo výške 25 292,- eur (viď bod 11-12 odôvodnenia tohto rozsudku), s ktorým rozhodnutím sa odvolací súd stotožňuje.

48. Pokiaľ ide o náhradu nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku L.. Y. vo výške 284,20 eur, odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že sa jedná o náklady spojené s uplatnením pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II ÚS 22/2020).

49. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v časti výroku I., ktorým uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 25 576,20 eur v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku, potvrdil.

50. Pokiaľ ide o námietku žalovaného v súvislosti s priznaním úrokov z omeškania v danej veci, odvolací súd túto námietku považuje za dôvodnú a udáva, že Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3Cdo 145/2017 zo dňa 22. novembra 2018, ako aj v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo 212/2017 zo dňa

26. februára 2019 riešil právnu otázku, aké sú dôsledky omeškania poisťovateľa s poskytnutím plnenia podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z.; či je možné na toto omeškanie aplikovať ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. V zmysle uvedených rozhodnutí peňažná sankcia v podobe úrokov z omeškania upravená v § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. je viazaná na nesplnenie nepeňažnej povinnosti vyjadrenej v § 16 ods. 6 písm. a) alebo b) zákona č. 381/2001 Z. z., účelom ktorej je ochrana poškodeného, aby poisťovňa pod následkom tejto sankcie nezostala nečinná, aby bola nútená oznámiť v lehote 3 mesiacov poškodenému spôsob vybavenia jeho poistnej udalosti. Dovolací súd tak dospel k záveru, že pokiaľ si žalovaný svoju povinnosť ako poisťovateľ podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. splnil, nebol preto povinný uhradiť žalobcovi ako poškodenému úroky z omeškania. Do omeškania by sa dostal s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody neuhradil v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z.

51. Vzhľadom na uvedené odvolací súd vychádzajúc z rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít dospel k záveru, že žalobkyňa sa nedôvodne domáhala priznania nároku na úroky z omeškania v súvislosti s omeškaním pri povinnosti žalovaného plniť samotnú náhradu.

52. Vznik nároku veriteľa na úroky z omeškania je viazaný na nesplnenie peňažného dlhu. Poistený má v zmysle § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. právo na to, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody. Poisťovateľ má postavenie dlžníka a poškodený postavenie veriteľa, peňažná povinnosť poisťovateľa poskytnúť poškodenému plnenie (nahradiť škodu) musí byť splnená riadne a včas. Pokiaľ poisťovateľ nesplní svoju peňažnú povinnosť voči poškodenému a neposkytne mu plnenie náhrady škody, ktorá mu reálne patrí riadne a včas, dostáva sa do omeškania.

53. Ust. § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje povinnosti poisťovateľa súvisiace so začatím a skončením prešetrovania poistnej udalosti a zaslaním poškodenému oznámení o plnení, resp. o dôvodoch neplnenia.

54. Ust. § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje povinnosti súvisiace s poskytnutím peňažného plnenia poškodenému zodpovedajúcemu náhrade škody.

55. Ide o dve odlišné právne povinnosti poisťovateľa, ktoré síce spolu súvisia, ale sú to relatívne dve samostatné právne povinnosti. S plnením povinnosti poisťovateľa skončiť prešetrovanie poistnej udalosti a zasláť poškodenému oznámenie o plnení, resp. o dôvodoch neplnenia, nezaniká povinnosť poisťovateľa poškodenému plniť náhradu škody, a to riadne a včas.

56. Sankcie spočívajúce v povinnosti zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu (§ 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka) za nesplnenie nepeňažných povinností (uvedených v § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z.) upravuje § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z.

57. Vzhľadom na to, že žalovaný sa v posudzovanej veci s plnením povinnosti nahradiť škodu do omeškania nedostal, žalobkyni nevzniklo právo a žalovanému nevznikla povinnosť zaplatiť žalobkyni požadované úroky z omeškania. V danom prípade je z obsahu spisu nepochybné, že žalovaný si svoju povinnosť v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. splnil tým, že žalobkyni písomne poskytol vysvetlenie dôvodov, ktoré ho viedli k tomu, že jej nárok nemal preukázaný v celom rozsahu, a preto plnenie neposkytol v celom žalobkyňou uplatnenom rozsahu. Rozsah nároku, ktorý považoval za opodstatnený, bol žalobkyni uhradený v pred začatím tohto konania a nakoľko celková výška priznanej náhrady škody závisela až od rozhodnutia súdu, žalovaný by sa omeškania s plnením náhrady škody dostal až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody priznanej náhradu škody v lehote určenej súdom neuhradil.

58. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti uplatnených úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 20 292,- eur od 26.10.2017 do zaplataenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 284,20 eur od 01.03.2018 do zaplataenia zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a ďalej sa zaoberal rozhodnutím o trovách celého konania v zmysle ust. § 396 ods. 2 CSP.

59. Kritériom na priznanie nároku na náhradu trov konania je v zmysle § 255 CSP miera úspechu. Miera úspechu vo všeobecnosti závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Zmyslom právnej úpravy podľa CSP nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods.3 OSP. Pravidlo vyplývajúce z § 142 ods. 3 OSP, predstavovalo výnimku zo zásady pre rozhodovanie o náhrade trov konania pri čiastočnom úspechu vo veci. Aplikácia tejto výnimky (plná náhrada trov konania) neprichádzala do úvahy vždy, ale iba v prípade, ak sa neúspech prejavil iba vo výške plnenia, za predpokladu, že účastník konania na začiatku sporu túto výšku plnenia presne nepoznal a ani presne poznať nemohol (IV. ÚS 652/2018, III. ÚS 475/2018). Z publikácie Civilný sporový poriadok od autorov Števíčka, Ficovej, Baricovej, Meiarkinovej, Bajánkovej, Tomašoviča a kol. z nakladateľstva C.H. Beck rok 2016 str. 926a 927 vyplýva: „Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2, 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP)..... Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku.”.

60. Z tohto dôvodu odvolací súd v danej veci aplikoval zásadu úspechu s tým, že nároky žalobkyne v súdom priznanej výške vzhľadom na uplatnené prostriedky procesného útoku a procesnej obrany záviseli od záverov znaleckého dokazovania a úvahy súdu. S ohľadom na charakter uplatnených nárokov, priebeh a výsledok sporu nie je možné žalobkyňu zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe znaleckej činnosti alebo úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhoradá a nadväzujúca. Rovnako odborné otázky posudzované znaleckou organizáciou nemôžu presahovať možnosti strany sporu, ktorá výšku spoločenského uplatnenia, ale najmä mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia bez odborných znalostí „odhadom“ uplatnila. Zohľadniac, že škoda na zdraví žalobkyne je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, žalobkyňa je plne procesne úspešná, nakoľko mala plný úspech, čo do základu uplatnených nárokov a výška plnenia vyplývala zo znaleckého dokazovania a úvahy súdu. Z uvedených dôvodov odvolací súd o trovách konania za použitia ust. § 255 ods. 1 CSP rozhodol tak, že žalobkyňi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania zo súdom priznanej sumy v celom rozsahu.

61. Pri rozhodovaní o trovách konania štátu odvolací súd aplikoval základný princíp civilného sporového konania uvedený v čl. 4 ods. 2 CSP s použitím ustanovenia § 253 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a štátu priznal proti neúspešnej strane sporu - žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/3/2018) .

62. Rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).